

har erkjendt, og det har jeg allerede iforveien gjort, at Indenrigsministeren maatte, hvad Lovforslagets Tilværelse i dette Dieblif angaaer, opfatte det, som han har gjort. Der er imidlertid Grundprinciper i Forslaget, som det forekommer mig, at den ærede Minister ikke har opfattet ganske rigtigt, og som jeg derfor alene skal udtale mig om. Ministeren indvendte imod Forslaget, at det efter hans Formenting snarere indsnævrede Communerens Handlefrihed end udvide den, og at det vilde give Anledning til en forøget Masse af Administrations- og Lovgivningsafgjørelser. Jeg troer ikke, at det er ganske saa. Saaledes, som Sagerne for Dieblifket staae, have Communerne tilskyndende en meget stor Handlefrihed, men den er, som sagt, kun tilskyndende, fordi den ligger under en stærk administrativ Control, som, naar Administrationen vil udøve den, faaer en meget afgjørende Indflydelse derpaa. Det er paa ingen Maade min Hensigt at skaffe Communerne i den Betydning en forøget Frihed udover den, de nu have, at jeg skulde ville frigjøre dem for nogen Control; min Hensigt er kun den at give dem en virkelig Handlefrihed, uafhængig af den høiere staaende Myndighed, indenfor visse efter min Mening for Communitetens nødvendige Grændser, og dernæst, hvor der skal indtræde en Begrændsning, styre den lovgivende Magt ind imellem. Det er efter min Overtydning en Feil, som for Dieblifket bestaaer her i Landet, en Feil af constitutionel Betydning, at Communerne og Regjeringen staae i en umiddelbar Berørelse med hinanden, at Lovgivningsmagten paa en vis Maade staaer aldeles udenfor, og at man næsten kunde tænke sig det udviklet paa den Maade, at Regjeringen regjerede Landet igjennem Communerne ved en stærk udviklet Administrationsvirksomhed, der efterhaanden gjorde den lovgivende Magt og Repræsentationen til et Skin, berøvede den dens virkelige Betydning. Det vilde kunne gaae og maaskee gaae helbigt i en kort og rolig Tid, saalænge der ikke til Statsformaal behøvedes betydelige Midler og Tilslød; men, naar dette Tilfælde indtraf, saa vilde det paa eengang vise sig, at man for at fyldestgjøre Ønsker, som til en vis givne Tid gjorde sig gjældende, mangan

Gang ogsaa kun som en Møde, havde indladt sig saa dybt og, om jeg maa bruge det Udtryk, behæftet sine Hjælpefilber saa stærkt; at man ikke havde noget Mere tilbage for Staten. Jeg er meget enig med den ærede Minister i, at Communerne i det Hele taget ere tilbøielige til at spare, idetmindste de fleste, ikke de største af dem, thi disse sidste troer jeg i den Henseende ikke give noget godt Exempel; men Regjeringen og vi indbefattede ere komne bort fra denne Tilbøielighed; vi gjøre næsten denne Tilbøielighed unyttig, idet vi nemlig have vænnet os til at overse Betydningen i finantiel Henseende af mangfoldige Lovbestemmelser. Vi paalægge Communerne disse Bestemmelser; vi bebyrde dem, og dermed troe vi, at de ikke skulle bæres. Statens Rigdom, dens Hovedhjælpefilbe, er Borgernes Komme; naar vi ikke i enhver Retning og med en klar Bevidsthed stille Lovgivningsmagten, hvori Borgernes Repræsentanter tage Deel, ind imellem Borgernes Komme og Regjeringens Ønsker og tilfældige Fordringer, saa komme vi meget snart til at udtømme Communerens Hjælpefilber, maaskee imod deres bedste Villie, og udtømme derved Statens Hovedhjælpefilbe, naar vi skulle bruge den. Det er dette, som jeg har søgt at forebygge ved dette Forslag. Det vilde jo i høi Grad være ubetimeligt, om jeg nu fra min Side søgte at forfølge denne Forhandling længere, om jeg søgte i et eller andet Punkt yderligere at bekæmpe den ærede Ministers Anskuelse, thi jeg vilde ikke fremme Sagen et Skridt derved, og efterat den ærede Minister selv har viist den Vej, som jeg ogsaa maa erkjende for den rigtigste, man i dette Dieblif kan gaae, nemlig at see at komme til i det samme Udvalg at have dette Forslag, jeg vil sige, blot som et Materiale — thi ligeoverfor Regjeringens Udkaft taber det i en væsentlig Grad sin Betydning — og Regjeringens Udkaft, som jeg venter skal komme fra det andet Thing, troer jeg ikke, at vi for Dieblifket kunne komme videre, og jeg for mit Vedkommende kan ikke forlange Mere.

Da ellers Ingen begjærede Ordet, fattes Lovforslagets Dvergang til anden Behandling under Afstemning og vedtoges eenstemmig med 69 Stemmer.